

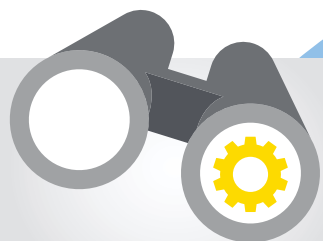
Waarden waarmaken bij digitalisering

Tips en tools voor schoolteams
die bewuste keuzes willen maken

Waarden waarmaken bij digitalisering

Bewuste keuzes
maken bij
digitalisering van
het onderwijs

BLOOM

Online workshop

*Reis naar het
jaar 2035 en
verken de impact
van technologie*

Inleiding

*Met waarden geven
we richting aan
wat we belangrijk
en verantwoord
vinden.*

ETHIEKKOMPAS

Stappenplan

*Samen aan de
slag met een
ethische vraag*

Links

*Handige bronnen
voor meer
informatie*

WAARDENKADER

Gespreksdocument

*In gesprek over
dat wat er echt
toe doet*

In gesprek over waarden

Technologie is niet meer weg te denken uit de school. Dat biedt veel kansen, zoals de mogelijkheden voor gepersonaliseerd leren en het verlagen van de werkdruk. Maar digitalisering is ook complex en heeft 'bijwerkingen', die we steeds meer voelen. Wat vinden we er bijvoorbeeld van dat techbedrijven data over leerlingen in handen krijgen? En wat betekent het inzetten van adaptieve digitale leermiddelen voor de relatie tussen leraar en leerling? Dit zijn voorbeelden van ethische vragen: vragen die gaan over hoe we 'goed handelen' en welke waarden we daarbij voorop stellen.

"Willen we als sector grip houden op de invloed van technologie op ons onderwijs dan moeten we hierover het gesprek aangaan. Een gesprek dat begint met vragen stellen."

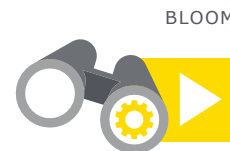
Anko van Hoepen, vicevoorzitter PO-Raad

Regie over ontwikkelingen

Door het gesprek te voeren over de impact van digitalisering, krijgen we een beter beeld van wat we belangrijk én verantwoord vinden. Dat is nodig om de regie te nemen over ontwikkelingen. Het helder maken van je waarden helpt daarbij. Het gesprek over waarden voeren we als sector, maar is ook waardevol voor je bestuur of school. Maar waar begin je en hoe doe je dit op een leuke manier? Daarbij helpen de tools van de PO-Raad en Kennisnet.

In deze toolkit vind je uitleg over de [online workshop Bloom](#), het [Ethiekkompas](#) en het [waardenkader](#). Bij elke tool lees je waarvoor je deze kunt gebruiken en wat deze je oplevert. Je kunt de tools 'los van elkaar' inzetten, maar ook in samenhang. Voor een goed gesprek, maar ook tijdens een studiedag. En voor wie meer wil weten, hebben we [handige bronnen](#) op een rijtje gezet.

We wensen je een waarde(n)vol gesprek toe!

Bloom

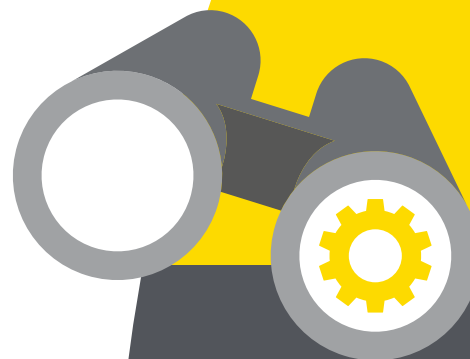
Reis naar het jaar 2035 en verken de impact van technologie

In de gratis online workshop Bloom ga je met je schoolteam in gesprek over digitalisering van het onderwijs. Je wordt ondergedompeld in de toekomst en uitgedaagd om met een kritische blik te kijken naar de impact van technologie. Waar kan technologie écht bijdragen aan onderwijskwaliteit? En waar staat het belangrijke onderwijswaarden in de weg?

Aan het einde van de workshop heb je als team een gezamenlijk statement geformuleerd over de kansen en risico's van digitalisering. Dit helpt bij het opstellen of aanscherpen van jullie visie op ICT.

Wat levert deze workshop op?

- Je gaat met je team in gesprek over de invloed van ICT op het onderwijs.
- Je verbreedt je kennis over digitalisering en technologieën zoals kunstmatige intelligentie.
- Samen verzamel je input om jullie visie op ICT te ontwikkelen of aan te scherpen.

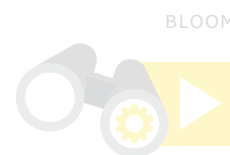
"Deze verrassende workshop maakte veel bij mij los. Het toont de urgentie en laat zien wat er gebeurt als we alles aan de markt overlaten."
Deelnemer workshop

Bloom

Wat is het?	Online workshop
Doel	Bewustwording en visievorming
Voor wie?	Teams van 4 tot 10 personen
Duur sessie?	2 tot 3 uur
Praktisch	De workshop is op twee manieren te volgen: <ul style="list-style-type: none">• op locatie: in één ruimte met gebruik van een groot scherm.• op afstand: deelnemers loggen in via een eigen computer en videoplatform (zoals Teams of Zoom).

Meer weten of de workshop doen?

Bekijk [de teaser](#) of ga naar www.bloomworkshop.nl

BLOOM

ETHIEKKOMPAS

WAARDENKADER

Ethiekkompas

Samen aan de slag met een ethische vraag bij digitalisering

Is het een goed idee om leerlingen in het speciaal onderwijs smartwatches te laten dragen, voor het monitoren van hun fysieke toestand? Is het verantwoord om technologie in te zetten voor gepersonaliseerd leren? En mag een school alles weten van leerlingen om hen te helpen de beste resultaten te behalen? Het is belangrijk om in gesprek te gaan over dit soort ethische vraagstukken bij digitalisering.

Het Ethiekkompas helpt teams daarbij. Met elkaar doorloop je een aantal stappen, beantwoord je vragen en formuleer je argumenten. Dit zorgt voor inzichten én een antwoord op jullie vraag.

Wat levert deze tool op?

- Je voert een gestructureerd gesprek met oog voor verschillende belangen.
- Je krijgt een afgewogen antwoord op het ethische vraagstuk of een inzicht dat je verder helpt.
- Na het invullen van het Ethiekkompas ontvang je een rapport met belangrijkste overwegingen.

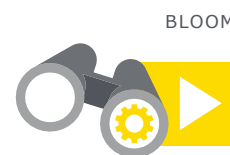

"Het is zinvol om vanuit verschillende perspectieven naar een vraagstuk te kijken en te praten over waarden die normaal onbesproken blijven."
ICT-coördinator Onderwijsgroep Buitengewoon

Ethiekkompas

Wat is het?	(Online) tool
Doel	Inzicht en duidelijkheid
Voor wie?	Gemixte groep van 3 tot 7 mensen die samen een ethisch vraagstuk willen beantwoorden
Duur sessie?	1,5 tot 2,5 uur
Praktisch	Het Ethiekkompas is een online tool die je met elkaar invult. Er is ook een offline versie in de vorm van een stappenplan.

Meer weten of aan de slag met het Ethiekkompas?
Ga naar www.kn.nu/ethiekkompas

Waardenkader

In gesprek over dat wat er echt toe doet

Digitalisering maakt het onderwijs in veel opzichten aantrekkelijker, makkelijker en efficiënter. Maar het zorgt ook voor nieuwe vragen en uitdagingen. Als alles kan, moeten we dan ook alles willen? En wat als gelijkheid een belangrijke waarde is binnen je organisatie, maar technologie wellicht zorgt voor het tegenovergestelde?

Het waardenkader kun je gebruiken om het gesprek te voeren over de visie op digitalisering en de waarden die daarbij horen. Het zorgt ervoor dat jullie doordacht keuzes maken die passen bij wat jullie belangrijk vinden.

Wat levert het waardenkader op?

- Je hebt een hulpmiddel in handen bij het voeren van het gesprek over waarden.
- De inzichten uit zo'n gesprek geven input voor jullie visie op digitalisering.
- Het waardenkader zorgt voor een gemeenschappelijke taal die de sector helpt om zélf de digitalisering en marktontwikkelingen te sturen.

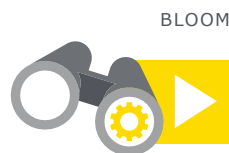
"Het waardenkader helpt mij als bestuurder het gesprek te voeren over de invloed van digitalisering. Door waarden centraal te zetten, zorgen we dat we als onderwijs de baas blijven over de systemen die we inzetten."

Rien Spies, bestuurder Agora

Waardenkader

Wat is het?	Gespreksdocument
Doel	Visievorming
Voor wie?	Bestuurders, schoolleiders en teams
Praktisch	Het waardenkader wordt in het voorjaar van 2021 verder ontwikkeld.

Meer weten of aan de slag met het Waardenkader?
Ga naar www.kennisnet.nl/artikel/waardenkader

Handige links en bronnen

Aanvullende tools

- [Online handleiding Ethiekkompas](#)
- [Ethiekkompas – Het offline stappenplan](#)

Publicaties

- [Digitaliseringsagenda primair en voortgezet onderwijs, maart 2019](#)
- [Sturingsmodel waardevol digitaliseren](#)
- [Waarden wegen - Een ethisch perspectief op digitalisering in het onderwijs](#)

Boekentips

Raadpleeg de literatuurlijst op blz. 51 van de publicatie 'Waarden wegen'

Artikelen

- www.samenslimmerpo.nl/dossiers/ethiek
- Kennisnet [waarden](#)
- Kennisnet [ethiek](#)

Podcasts

[Kennisnet podcast met diverse gesprekken over waarden en ethische vraagstukken](#)

Praktijkvoorbeelden

- [Basisschool 't Blokhuus in gesprek met de Ethiek Adviesraad: 'Adaptieve leermiddelen vragen andere vaardigheden van de leraar'](#)
- [Drie uitwerkingen van ethische vragen die met behulp van het stappenplan beantwoord zijn](#)

Versie 1, maart 2021

Heb je een vraag, tip, idee of goed voorbeeld?

Neem dan contact met ons op.

PO-Raad: m.tesser@poraad.nl

Kennisnet: e.bomas@kennisnet.nl

Kennisnet

